

20. kop.

Służba wywiadowcza.

**Kolekcja
Emila Kornasia**

POLSKA PARTJA SOCJALISTYCZNA
FRAKCJA REWOLUCYJNA
WYDAWNICTWO
WYDZIAŁU BOJOWEGO.

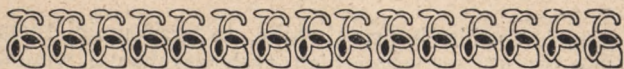

CM KEK

327043

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr 44 /201 404

Podczas walki nie dosyć jest mieć samemu siłę, należy ją umiejętnie użyć, a pierwszorzędne znaczenie w umiejętnem użyciu tej siły stanowi możliwie dokładna wiadomość o siłach przeciwnika.

Siłę walczących stanowi ilość i jakość żołnierzy, ilość oficerów i jakość ich wykształcenia, zapasy amunicji, zapasy gospodarcze i pieniężne, przychylne lub wrogie usposobienie mieszkańców kraju, wiadomości, jakie posiadają o planach i ruchach przeciwnika, wreszcie umiejętne użytkowanie ze wszystkiego tego, co powyżej wskazano.

Jasnem jest, że jeżeli walczący wystawia do boju dużą ilość żołnierzy dobrze uzbrojonych, karnych, a jednocześnie ożywionych duchem sprawy, za którą walczą, następnie dowodzonych dostateczną ilością wykształconych i gotowych umrzeć dla idei oficerów, walczący ma siłę potężną. Jednak dla zapewnienia sobie zwycięstwa należy mieć zapasy prochu i kul, mieć w co odziać i czem karmić żołnierzy, bo żołnierz choć z karabinem, ale bez kul i prochu równy jest człowiekowi, uzbrojonemu w kij sękaty, a źle odziany i głodny łatwiej podlega chorobie, słabnie i traci potrzebną w walce wytrzymałość na trudy wojenne, staje się łatwiejszym do zwalczenia.

Jeżeli przytem mieszkańcy kraju, w którym prowadzona jest walka, są przychylnie usposobieni i mogą dać nieraz i pomoc materyalną i zawa-

domić o ruchach przeciwnika, to przy umiejętnem korzystaniu ze wszystkich tych zasobów i wiadomości walczący stale mieć może zwycięstwo po swej stronie.

Chcąc otrzymać zwycięstwo, należy mieć przewagę nad przeciwnikiem moralną i materyalną. Mając w pewnym stopniu przewagę moralną, a nie mogąc nawet mu dorównać siłą materyalną, należy przeciwnika osłabić we wszystkich miejscach, gdzie sami nie posiadamy odpowiedniej siły. Chcąc zaś go osłabić, należy mu jego zasoby niszczyć, a chcąc zniszczyć, należy z największą dokładnością wiedzieć, gdzie się znajduje, w jakiej liczbie, gdzie i jakie są jego składy, jak pilnowane. Wszystko to wiedzieć należy, nie lekceważąc najmniejszego szczegółu, bo podczas walki wszystko może być równoznacznie ważnem. Aby wywiady były celowe, należy je wykonywać według podanych poniżej szematów. W wywiadach zachować należy pewną kolejność. Na pierwszym miejscu należy postawić: ilość i jakość wojska, nastrój żołnierzy, ich koszary, jak pilnowane, jak podejść, mieszkania oficerów, posterunki straży ziemskiej i pogranicznej. Na drugim miejscu: składy broni i amunicji (prochownie), składy pożywienia i odzieży, kasy, telefony, jak pilnowane, jak podejść. Na trzecim miejscu: gmachy i instytucje rządowe, mieszkania wyższych urzędników, jak pilnowane, wreszcie na czwartym miejscu: nastrój mieszkańców, oświatę, przemysł.

Sprawozdania wywiadów należy wykonać w trzech egzemplarzach, z których jeden pozostaje na miejscu, a dwa winny być przesłane do władz centralnych. W sprawozdaniu wszystkie poszczególne punkty należy wypełnić, zwracając uwagę na to, że lepiej mniej, a dokładniej. Przy tych punktach, gdzie wywiad

niepewny, nakreślić znak zapytania. W sprawozdaniu, które pozostaje w rękach robiącego wywiad lub bezpośredniego jego zwierzchnika, należy prowadzić dziennik zmian, zachodzących w pierwotnie ułożonem sprawozdaniu. Na odwrotnej stronie sprawozdania codziennie należy zapisywać, czy zaszły zmiany i jakie.

Sprawozdanie z wywiadów powiatu:

zrobione dnia

(Miejsce na plan powiatu).

(Miejsce skali).

Powiat.....

Urzędy gminne, ilość ich.

Posterunki straży ziemskiej (na planie znak i)
ilość, gdzie i po wielu ludzi na posterunku. —

Posterunki straży pogranicznej (na planie znak X),
ilość, gdzie i po wielu ludzi na posterunku. —

Powiat.....

1. Mieszkańcy (ilość, podział gruntów, stosunek
włościan do obywateli, nastrój).

2. Oświata.

3. Przemysł.

Miasto.....

1. Mieszkańcy (ilość, stosunek wyznaniowy, nastrój).

2. Oświata.

3. Przemysł.

Sprawozdanie wywiadów siły zbrojnej.

(Miejsce planu miasta i koszar).

(Miejsce skali).

Miasto.....

Powiat (na planie znaki)

Poczta i telegraf — — — — —

Magistrat — "—" "—" "—" "—"

Kasa powiatu —, —, —, —, —

Mieszkanie naczelnika

powiatu —,—,—

Mieszkania oficerów —, —, —

Odwach —, —, —, —

Załoga _____

1. Ilu ludzi, jakiej broni, jakiej narodowości.....

2. nastrój.....

Koszary.

1. Budynki: mieszkania, stajnie, jak pilnowane, jak podejść

ście, jak pilnowane.....

2. Oznaczyć czy murowane,
czy drewniane, ilopiętro-
we, ile wejść i gdzie

4. Stacja telefonów, jak u-
rządzona i pilnowana

3. Mieszkania oficerów, czy przy koszarach, czy w mie-

5. Prochownia i składy (plan)
jak pilnowane, jak podejść

Uwaga. Odległości należy obliczać od pewnego określonego punktu miasta, np. magistratu itp.

DZIENNIK.

+

—

Dnia..... 190	r.	Taka część załogi z takiego miasta przyszła	Taka część załogi wy- szła do takiego mia- sta
---------------	----	---	--

SPRAWOZDANIE WYWIADÓW DUŻEGO MIASTA

zrobione dnia

(Miejsce na plan miasta i okolic).

(Miejsce skali).

Rewir.....

1. Gmachy rządowe i ochrona ich.....
2. Urzędy policyjne.....
3. Posterunki wojskowe: gdzie i wielu ludzi
..... (na planie znak X).
4. Posterunki strażników (na planie znak i).
5. Mieszkania oficerów.
6. Mieszkania urzędników.
7. Telefony.
8. Domy przechodnie.
9. Mieszkańcy (ilość i nastrój).
10. Stróże.
11. Szpicle.

(Miejsce na plan rewiru).

(Miejsce skali).

1. **Koszary (Plan):**

Ilość i jakość budynków, ilu ludzi, ich nastrój,
jak pilnowane, jak podejść.....

2. mieszkania oficerów, gdzie, ich plan, jak pilnowane.....

3. Składy (z bronią i z amunicją), jak pilnowane
i jak podejść.....

4. Składy gospodarcze (plan).

5. Telefony, telegrafy.

6. Forty (plan), jak pilnowane, jak podejść, jaka
załoga.

Uwaga: Mierzenie odległości od pewnego ściśle określonego punktu w danym rewirze.

Dziennik zmian w rewirze.

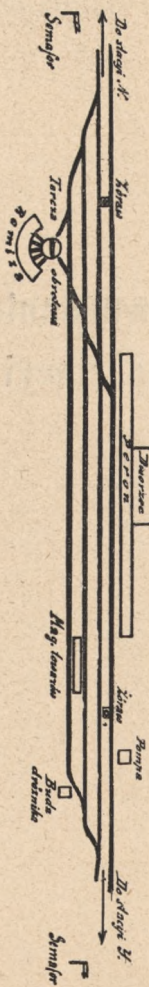
Sprawozdanie
z wywiadów na stacyi kolejowej

w

.....

zrobione dnia

Plan stacyi k.

1. Plan budynków i ważniejszych urządzeń stacyi.....
 2. Rozkład pociągów osobowych i towarowych oraz czas ich zatrzymywania się.
 3. Ilość posterunku i gdzie się mieści w stacyi.
 4. Odległość i ilość najbliższego posterunku woj-skowego.
 5. Jaka komunikacya z miastem? (telefon, telegraf, drożki).
 6. Odległość stacyi w krokach od środka miasta.
 7. Długość stacyi między krańcowemi zwrotni-cami w krokach.
 8. Ile torów na stacyi?
 9. Ile zwrotnic i krzyżownic?
 10. Czy jest remiza, jaka i na ile parowozów?
 11. Czy pompa i żórawie są strzeżone?
 12. Czy oprócz pompy maszynowej są w pobliżu studnie i gdzie (uwidocznic je w planie!).
 13. Jaka jest sygnalizacya na stacyi?
 - a) telegraf, ile linii?
 - b) telefon, w którym kierunku i ile linii?
 - c) bloki, w którym kierunku.
 - d) semafony, jakie i gdzie.
 14. Jaka odległość od stacyi sąsiednich?
 15. Ogólne i szczególne znamiona stacyi.....
pod względem nastroju służby i robotników.
-

I.

Wywiady przedwstępne.

1. Jednym z najważniejszych warunków powodzenia każdego przedsięwzięcia jest dobry plan akcji, oparty na możliwie zbliżonem do doskonałości obznajomieniu się ze wszystkimi okolicznościami, wśród których akcja ma się rozwijać.

2. Wobec tego pożądanem jest zawczasu przed rozpoczęciem akcji mieć dane do stworzenia jej planu, które to dane trzeba zebrać zapomocą wywiadów przedwstępnych.

3. Niektóre z tych danych mogą być wyciągnięte z dokumentów, książek, planów, map i t. p., lecz nigdy nie mogą one wystarczać do tego stopnia, by się obejść można było bez pomocy oczu i uszu ludzkich, te bowiem jedynie dostarczają dane szczegółowe, obfite i dostateczne dla stworzenia dobrego planu akcji.

4. W zależności od tego, na co wywiad jest skierowany, należy zwracać uwagę także na inne szczegóły, dotyczące się danego przedmiotu. Innemi bowiem są szczegóły i dane, które trzeba zebrać, gdy chodzi naprz., o dom, innemi zaś, gdy chodzi o człowieka, lub ruchy wojska. Wobec tego trzeba przy wywiadach wiedzieć, jakie dane są ważne przy tym lub innym przedmiocie.

5. Wywiady nasze są prowadzone w celach bojowych, więc obchodzić nas mogą szczegóły i dane, mogące wpłynąć na akcję bojową, nie zaś na inne czynności ludzkie. Nie obchodzi nas, naprz.,

czy dane mieszkanie jest suche, czy wilgotne, czy dany dom jest ładny czy brzydki, — bo to wszystko dla akcji bojowej niema żadnego znaczenia.

6. Potrzebnemi zaś szczegółami są:

a) Człowiek — jego wygląd zewnętrzny, ubranie (osobliwie gdy jest ono stałem), uzbrojenie, jeśli jest, przypuszczalna siła fizyczna, (w wypadku, gdy dany człowiek ma straż przy sobie, lub podwładnych, towarzyszących mu, ostatnie dwa szczegóły nie są ważne) zajęcie i sposób życia (tu główną rolę odgrywają stale powtarzające się czynności w jednakowych warunkach i otoczeniu spełniane), stosunki jego i wynikająca stąd możliwość dostępu.

b) Mieszkanie — mieszkańcy, ilość ich, czy są uzbrojeni między nimi i jak, kiedy stale wchodzi lub wychodzi z mieszkania. Pokoje — ilość ich, wielkość i rozkład, jak się mieszkańcy rozmieszczają w nich w różnych porach dnia i nocy, oświetlenie pokoi w różnych porach wieczora i nocy, jak w nich ustawione meble i jakie są ściany (mur, drzewo, kotary i t. d.). Okna — ilość, pojedyncze, czy podwójne, gdzie wychodzą, rozmiary i czem się zasłaniają. Drzwi — rozmiar, grubość, w którą otwierają się stronę, przy drzwiach zaś prowadzących do wyjścia — i gatunek zamku oraz dzwonka. Ściany, z jakiego materiału i grubość ich. Telefon czy istnieje i jeśli tak, to gdzie oraz najłatwiejszy sposób przerywania drutu na zewnątrz. Piętro, na którem oraz jakoś schodów, szerokość ich i pokrycie. Otoczenie — sąsiednie mieszkania, możliwe sposoby komunikacji pomiędzy nimi. Kto mieszka i czy niema uzbrojonych ludzi. Dom. Ochrona — najbliższe posterunki policyjne i wojskowe we wszystkich kierunkach i czas potrzebny dla przebycia przestrzeni, dzielącej od nich.

c) Budynki — najbliższe otoczenie: ulica, domy, ogrody, podwórza; jeśli budynek stoi w ogrodzie lub w podwórzu ogrodzonym, to ilość domów w tem samem ogrodzeniu, i co do każdego z nich te same szczegóły. Ogrodzenia — z jakiego materiału i łatwość przedostania się przez nie do środka, czy ogrodzenie pozwala zajrzeć wewnątrz z różnych punktów i jakie części wnętrza są widoczne. Sposoby podejścia do ogrodzenia z zewnątrz i z wewnątrz. Wejścia do ogrodzeń, szerokość ich, sposób zamykania, czy jest kto do pilnowania wejścia, jeśli jest, gdzie się zwykle w różnych porach znajduje i sposoby wywoływania go do wyjścia (dzwonki, stukanie, wołanie i t. d.). Psy czy są na podwórzu i gdzie. Położenie domu w stosunku do wejścia i ogrodzenia, czem jest zajęta przestrzeń pomiędzy domem a ogrodzeniem, czy jest możność ukrywania się za czemkolwiek i czy jest materiał do zabarykadowania wyjść. Budynek, jego przeznaczenie, ilość mieszkań i mieszkańców, ilość ludzi uzbrojonych i jak uzbrojonych, jak są rozlokowani wogóle mieszkańcy i w szczególności mężczyźni, oraz uzbrojeni, po mieszkaniach, stosunek wzajemny mieszkań. Z jakiego materiału zbudowany dom. Czy są balkony lub przybudówki. Wejścia — z ulicy czy z podwórza do domu, — jak się zamykają, zamki, części szklane lub łatwo usuwalne. Okna — ilość i gdzie wychodzą. Oświetlenie — w różnych porach mieszkań i schodów. Schody, jakość ich i czem są pokryte. Woda — jak się dom zaopatruje w wodę. Piwnice i strychy — wejścia do nich, u kogo znajdują się klucze, łatwość wydostania się na dach. Dach — czem dom pokryty, płaski czy pochyły, możność chodzenia po nim i spuszczenia się zeń. Komunikacye — telefon czy telegraf, w jakich mieszkaniach i gdzie,

w którym miejscu na zewnątrz najłatwiej przeciąć niepostrzeżenie komunikację ze światem zewnętrznym. Drogi, prowadzące do domu, możliwość skrytego podejścia do domu i wyjścia zeń. Otaczające zabudowania — odległość od nich; miejsca lub domy, z których i co wewnątrz ogrodzenia lub domu widać, kto zamieszkuje je. Policja i wojsko. Najbliższe posterunki policyjne i wojskowe we wszystkich kierunkach i czas potrzebny do przebycia przestrzeni, oddzielającej je od domu. Ochrona — w razie jeżeli dom ma stałą straż, to jak jest uzbrojona, z ilu się składa ludzi, gdzie się mieści, kiedy się zmienia, zwyczaje jej i opis zwykłego jej dnia roboczego.

d) Urzędy i instytucje publiczne. Ilość urzędników i służby niższej oraz czy niema pomiędzy nimi ludzi sprzyjających sprawie rewolucji. Godziny biurowe — system zajęć i rozmieszczenie urzędników w pokojach, dostęp publiczności postronnej, kiedy bywa tej ostatniej najwięcej i najmniej, w jakich przychodzi interesach. Komunikacje, telefon jeśli jest, to w którym miejscu najłatwiej zepsuć drut na zewnątrz i gdzie jest umieszczony telefon w biurze. Godziny pozabiurowe — ilość dyżurnych, ich zwyczaje i stosunek do obowiązków. Budynek i mieszkanie.

e) Policja, zarządy, cyrkuły i t. p. — to samo co urzędy, z dodatkiem: jak policyjanci są uzbrojeni i ilu uzbrojonych jest w godzinach biurowych i pozabiurowych. Posterunki policyjne — jakie są sygnały nawołujące, po jakiej przestrzeni przechadza się posterunek, przestrzeń dzieląca go od najbliższych posterunków i czas potrzebny do przebycia, pora zmiany posterunków, jak się to odbywa i skąd (z której strony) przychodzą ludzie na zmianę. Wyżsi urzędnicy policyjni.

f) Wojsko — jak się oddział nazywa, do jakiej broni i do jakiej jednostki bojowej należy, jeśli jednostka bojowa nie cała, to gdzie znajduje się reszta; ilość ludzi, czy niema pomiędzy nimi sprzyjających sprawie rewolucyi, jakiej narodowości są ludzie, czy niema wśród nich Polaków lub Żydów i ilu, ilość oficerów i stosunek ich do żołnierzy, czy oficerowie mieszkają przy żołnierzach, jeśli nie to gdzie i jak daleko od koszar. Jak żołnierze są rozkwaterowani; rozkład zajęć wojskowych i gospodarczych. Koszary — to samo, co budynki, a oprócz tego, gdzie się znajdują pokoje podoficerów, gdzie się znajduje broń w czasie, gdy żołnierz się z nią rozstaje, gdzie jest pokój i skład „kaptinarmusa“, jak się lokują żołnierze podczas snu. Warta i dyżurni gdzie stają, czego pilnują, jak uzbrojeni, kiedy, skąd i jaką drogą przychodzi zmiana. Najbliższe oddziały — jak daleko są w różnych kierunkach oddziały i czas, potrzebny do przebycia tej przestrzeni. Telefony i telegrafy jeśli są, to gdzie i gdzie najłatwiej na zewnątrz przeciąć połączenie z siecią telefoniczną czy telegraficzną. Składy wojskowe i prochowe — to samo, co do budynków i koszar, a oprócz tego, droga, po której zwykle chodzą „rondy“ (obchody), w jakiej sile chodzą i kiedy.

g) Droga — przestrzeń, która ma być zbada-
daną; nazwa drogi, lub gdy jej nie posiada, ja-
kość drogi, główne punkty, przez które prowadzi,
zaludnione punkty na przestrzeni badanej, mie-
szkańcy tych punktów, sposoby obejścia ich dokoła
niepostrzeżenie, ruch na drodze, w jakim czasie
i kto po drodze tej zwykle przechodzi czy prze-
jeżdża. Lasy, krzaki, wąwozy i t. p. ukrycia po
stronach drogi i jakie jest ich położenie w sto-
sunku do miejsc zaludnionych, w lasach najbliższe

leśniczówki, do kogo las należy i jak jest pilnowany. Rzeki, strumyki po drodze, ich szerokość i mosty na nich z jakiego materiału, błota po stronach drogi, możliwe przejścia po nich: czy są drzewa i rowy przydrożne. Czy idzie linia telegraficzna — jej stacje, jeśli nie, to najbliższe stacje telegraficzne w różnych stronach; czy chodzi poczta, jeśli tak, to kiedy oraz jej stacje. Zarządy policyjne i gminne na drodze, lub też oddalenie od najbliższych. Oddziały wojskowe na drodze lub też gdzie się znajdują w różnych kierunkach, siła oddziału oraz czas potrzebny do przebycia tej przestrzeni. Czy są słupy wiorstowe lub inne znaki na drodze. Drogi, przecinające ją i odchodzące od niej; miejsca błędne.

h) Rzeka, strumień — szerokość i głębokość, sposoby jej przejścia w danem miejscu oraz, jeśli rzeka zbyt jest głęboka, to środki przewozowe w najbliższych okolicach; podstępny do rzeki czy są odkryte i widoczne, czy też ukryte, to samo co do miejsc przewozu czy przejścia. Miejsca zaludnione przy rzece, czy można je obejść niepostrzeżenie; szybkość prądu i jakość dna, zejście i wyjście z rzeki, jeśli ją się przekracza wbród.

i) Miasto, miasteczko, lub część miasta — plan miasta, pory dnia, gdy te lub inne części są bardziej ruchliwe i odwrotnie, punkty miasta najbardziej ruchliwe i odwrotnie, główne punkty zarządu w danem miejscu (gubernator, policmajster, naczelnik policyi i t. d.). Oświetlenie i sposoby zatamowania światła w zupełności lub tylko danej części. Komunikacya danego miejsca (telegrafy, telefony, koleje, drogi do innych sąsiednich punktów) i sposoby przerywania ich na czas dłuższy lub krótszy. Policya, wojsko jeżeli go niema, to przestrzeń, oddzielająca miejsce we wszystkich kierun-

kach od najbliższego oddziału wojskowego oraz przy skombinowaniu środków komunikacji czas możliwego przybycia wojska po alarmie. Ogrody i parki, łatwość wejścia i wyjścia w różnych porach dnia i nocy oraz łatwość użycia ich jako dróg dla ukrytego podchodzenia do celu lub odwrotu. Ulice — bruk, szerokość, zakręty, ruchliwość, posterunki policyjne i wojskowe, dyżury stróżów we dnie i w nocy. Place — wielkość i oświetlenie. Mieszkańcy — nastrój w stosunku do rządu, zwyczaj (osobliwie czas zamierania ruchu i odwrotnie). Budynki. Rzeka. Składy i magazyny broni i ich ochrona.

7. Wywiady skierowane na inne przedmioty albo są kombinacją wyżej wskazanych, albo też muszą być czynione po otrzymaniu specjalnej instrukcji.

8. Chociaż wszystkie szczegóły wymienione wyżej mają swe znaczenie i mogą wpłynąć na przebieg akcji, jednak najważniejszymi dla każdego przedmiotu są: *a)* komunikacja ze światem zewnętrznym (telefony, telegrafy), *b)* ilość ludzi uzbrojonych i jakość uzbrojenia, *c)* posterunki policyjne i wojskowe wokoło przedmiotu i czas potrzebny dla nich do przybycia na miejsce wypadku, itp. *d)* wszystkie szczegóły, umożliwiające ukryty i niepostrzeżony dostęp do danego przedmiotu.

9. Przy zdawaniu sprawy z wywiadów należy być jak najściślejszym. Przedewszystkiem muszą być wyłożone szczegóły, co do których wywiadowca jest zupełnie pewnym, reszta zaś szczegółów musi być wyrażona jako mniej pewna albo jako przypuszczenie.

10. Dla ćwiczeń w wywiadach, które wogóle wymagają pamięci, uwagi i szybkiej oryentacji, należy wybrać jaki przedmiot dla wywiadów, a przy każdym obejrzeniu przedmiotu sprawdzać raz

już zanotowane szczegóły; po wywiadzie zapisać wszystko, co zostało spostrzeżone oraz porównać ze spisem powyższym szczegółów albo specjalną instrukcją dla zapamiętania tego, co jeszcze dokonaniem być musi. Przedewszystkiem zaś przy ćwiczeniach nie należy się kusić odrazu objąć wszystkie szczegóły. Najlepiej postanowić sobie zawczasu, jakie szczegóły mają być spostrzeżone za każdym wywiadem. W razie, gdy wywiady są prowadzone przez całą grupę ludzi pod czyjś kierownictwem, najlepiej jest, gdy wszystkie potrzebne szczegóły będą podzielone pomiędzy pary wywiadowców tak, by każda para miała swoje szczegóły do zaobserwowania, w parze zaś, by każdy robił obserwacje samodzielnie. W ten bowiem sposób wywiady pójdą szybciej z powodu podziału pracy, a będą dostatecznie pewne, bo każdy szczegół będzie zanotowany przez dwóch wywiadowców.

II.

Wywiady w czasie akcji.

1. Przedwstępne wywiady, o ile są dobrze przeprowadzone, wystarczają do ułożenia dobrego planu akcji i oryentowania się w położeniu, nie są jednak wystarczające dla samej akcji.

2. Przyczyny tego są następujące:

a) Niekiedy sprawy układają się tak, że akcja musi być przedsięwzięta pomimo, że nie dokonano dla niej wywiadów przedwstępnych.

b) Wywiady przedwstępne prawie zawsze nie są pełne i dostatecznie dokładne albo nawet błędne — wobec tego różne szczegóły planu, opartego na tych danych, mogą ulegać zmianie przy bliższem rozpatrzeniu podczas akcji.

c) Wywiady przedwstępne nawet zupełnie pewne i dokładne, pozwalają bardzo często jedynie na ułożenie planu warunkowego.

d) Nieraz się zdarza, że plan akcji polega na czynach, dokonywanych w pewnem następstwie lub koniecznych do wykonania jednocześnie, lecz w różnych miejscach, przyczem od jednego czynu, czy części akcji, zależy powodzenie całego planu i skuteczność całej akcji.

e) Wreszcie wszystko na świecie jest zmiennem i wobec tego przedwstępne wywiady nigdy nie dają pewności, że ten lub inny szczegół, niekiedy ważny dla planu akcji, nie uległ zmianie. Obok tego żaden plan przewidzieć nie może wszystkich wypadków, które zawsze wpłynąć mogą na opóźnie-

nie, konieczność przyspieszenia akcji, na zmianę tego lub owego szczegółu planu, lub nawet w wielu wypadkach na zupełną przebudowę jego, czy zrządzenie się wykonania go w danej chwili.

3. Wszystkie te przyczyny obok nieprzewidzianego wpływu na przebieg akcji pogody, różnych pór dnia i t. d. powoduje, że niekiedy przy akcjach prostych, a przy akcji złożonej *) prawie zawsze, wywiady przedwstępne dają możliwość ułożenia planu tylko ogólnikowego, dokładny zaś plan ze wszystkimi szczegółami powinien być ułożony przez naczelnika oddziału przed główną akcją.

4. Wobec tego koniecznością jest, by wywiad stał się nieodłączną częścią każdej akcji, dając możliwość naczelnikowi oddziału dopełnienia braków pierwotnego planu, poprawienia go, gdy tego zajdzie potrzeba i zmienienia go, gdy to się okaże koniecznem.

5. Z natury rzeczy wypływa, że wywiad spełnia swą rolę jedynie podczas przygotowawczych okresów, w samej zaś akcji nie gra prawie żadnej roli, chyba, że jest ona wstępem do akcji innej, bardziej złożonej. Więc w każdym marszu, wyczekiwaniu i temu podobnych nieodzownych częściach każdej akcji, służba wywiadowcza jest konieczną.

6. Wywiadowcy w okresie wywiadowczym do akcji są oczami oddziału. Zapomocą nich oddział widzi, co ma przed sobą, do czego ma się przygotowywać, czego się strzedz i czego unikać. By uchronić główną siłę bojową od niespodzianek, nieodłącznych prawie od każdej akcji, biorą oni na

*) Akcją złożoną nazywamy taką, która się odbywa na większej przestrzeni, lub trwa czas dłuższy, która wymaga współdziałania kilku części w różnych miejscach, w której bierze udział większa ilość ludzi oraz gdy wielką rolę w planie odgrywa postępowanie naszych wrogów albo nawet większej ilości ludzi, nie należących do organizacji.

siebie całe zmęczenie. jakie wywołuje naprężona uwaga i cała niepewność, która jest połączona z zetknięciem zupełnie lub nawpół niezbadanymi przeszkodami, grożącymi nieraz śmiercią.

7. I jak wzrok nasz zawsze wybiega naprzód, spełniając dla nas bezwiednie w każdej czynności służbę wywiadowczą, tak i wywiadowcy w oddziale idą na przodzie, przed oddziałem, badając jego drogę, ostrzegając go przed niebezpieczeństwem i niespodzianką, dając naczelnikowi oddziału dane do wydania dobrych, odpowiednich do warunków rozkazów.

8. Nie dość jednak, by nasze oczy coś spostrzeły, abyśmy z tego spostrzeżenia praktyczny mogli wysnuć wniosek. Trzeba, by spostrzeżenia doszły do mózgu, bo stamtąd jedynie wyjść może to, czy inne postanowienie. Więc i w służbie wywiadowczej nie dość coś dojrzeć i zauważyć, trzeba to, co zauważone, przesłać do oddziału mózgu, t. j. do naczelnika jego.

9. Ze wszystkich uwag poprzednich wynika, że wywiady są nieodłączną częścią każdej akcji w jej okresie przygotowawczym i mają na celu:

a) Zbadać drogę, po której się oddział posuwa i pole jego działania, dopełniając braki wywiadów przedwstępnych.

b) Uniemożliwić zaskoczenie oddziału i zmniejszyć szkodliwy wpływ wszelkich niespodzianek i nieprzewidzianych wypadków.

c) Dostarczać stale naczelnikowi oddziału możliwie doskonałych danych o warunkach i okolicznościach, do których oddział stosować się musi w swem postępowaniu.

10. Dla spełnienia swego zadania wywiadowcy muszą się odznaczać zręcznością, sprytem, dobrym wzrokiem oraz dobrze wyćwiczoną uwagą i spostrze-

gawczością, muszą umieć oryentować się w miejscowościach we dnie i w nocy.

11. W czasie zaś służby:

a) Muszą wiedzieć szczegóły z wywiadów przedwstępnych, by móc je dopełniać swoją obserwacją.

b) Powinni rozumieć plan ogólny akcji, aby się oryentować, czy ten lub ów szczegół, spostrzeżony przez nich, może wpłynąć na skuteczność akcji.

c) W marszu muszą iść przed oddziałem tak, by przestrzeń pomiędzy nimi a resztą pozwalała naczelnikowi oddziału na niespostrzeżoną zmianę kierunku marszu, ukrycie oddziału albo przygotowanie go do akcji.

d) Obowiązani są iść, możliwie nie zwracając na siebie uwagi, aby nie kompromitować całego oddziału, dając mu tę przewagę, jaką ma zawsze widzący nad niewidzącym.

e) Powinni umówić się ściśle i dokładnie z naczelnikiem oddziału o sposób komunikowania się z nim, czy to zapomocą sygnałów, czy to ludzi.

f) W razie napotkania nieprzewidzianej przeszkody, muszą natychmiast zawiadomić o tem naczelnika, nie schodząc ze stanowiska i obserwując zdala przeszkodę, by naczelnik, gdy się zjawi, miał odrazu dane do sądzenia o sprawie.

g) W czasie marszu w błędnych miejscach drogi zostawić albo umówione z góry znaki albo jednego z wywiadowców dla skierowania oddziału na istotną drogę (ważne to jest przy rozwidlaniach się dróg i w miejscach, gdzie się z drogi prostej schodzi).

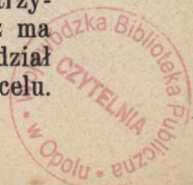
h) Wywiadowcy nie mają prawa rozpoczynać tej, czy innej akcji na swoją rękę, pamiętać bowiem powinni, że niosą odpowiedzialną służbę ochrania-
nia i zabezpieczania reszty towarzyszków i że ta służba jest ich głównem zadaniem.

12. Ilość wywiadowców, wysłanych przez oddział

musi być z konieczności rozmaita, w zależności od siły samego oddziału, od danych wywiadów przedwstępnych, jakości i ilości przewidywanych przeszkód i t. d. Jeśli wywiadowców jest kilku, to musi być wyznaczony dla nich naczelnik, który podzieli pomiędzy ludzi pracę wywiadowczą tak, by nigdy nie szli kupą i żeby na samym przodzie była ich możliwie mała ilość — jeden, najwyżej dwóch.

13. Przestrzeń pomiędzy wywiadowcami i oddziałem z konieczności musi być rozmaita w zależności od warunków. Tak więc w miejscowości, gdzie łatwo się ukryć, przestrzeń może być mniejszą, w otwartych — przeciwnie; na ruchliwych ulicach przestrzeń mniejsza, na pustych — większa, gdy wywiadowców jest więcej, odstęp pomiędzy nimi a oddziałem może być większym, w przeciwnym wypadku mniejszym i t. d. W każdym razie nie powinien on być tak duży, by komunikacja pomiędzy wywiadowcami a oddziałem stała się utrudnioną, gdyż wówczas sama służba wywiadowcza traci sens i znaczenie, a również nie tak mały, by naczelnik nie miał czasu na odpowiednie zarządzenia przy spotkaniu nieprzewidzianych przeszkód i wypadków.

14. Poza służbą w ścisłym tego słowa znaczeniu wywiadowczą, w wielu wypadkach na wywiadowców spada obowiązek rozpoczęcia samej akcji. Zdarza się to wtedy, gdy szybko i bez hałasu (a więc przy udziale możliwie małej ilości ludzi) trzeba usunąć z drogi pierwsze przeszkody do akcji (na przykład policyanta, żołnierza stojącego na warcie i t. d.). Taką czynność rozpoczynać należy po otrzymaniu specjalnego rozkazu czy sygnału, gdyż ma ona znaczenie jedynie wówczas, gdy już cały oddział jest przygotowany do dopięcia zamierzonego celu.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 327043

000-327043-00-0